

Friskolornas riksförbunds yttrande över promemorian Möjlighet till betyg från årskurs fyra

Friskolornas riksförbund (förbundet) har getts möjlighet att lämna synpunkter på förslag i rubricerad promemoria.

Förbundet är i huvudsak positivt till de förslag på förändringar som lämnas i promemorian, men har en tydlig invändning vad gäller själva beslutsfattandet i frågan.

Förenklade förutsättningar för införande av betyg från årskurs 4

Den nuvarande försöksverksamheten har varit av mycket begränsad omfattning, med ett mindre urval av skolor som har getts möjlighet att delta efter särskilt ansökningsförfarande som omgärdats av olika krav och urvalsgrunder. Det är därför positivt att de presenterade förslagen medför förenklingar, att fler skolor som så önskar ges möjlighet att delta genom att det bland annat blir ett enklare anmälningsförfarande samt att de begränsningar som avser antalet skolor tas bort. Det kan i sin tur leda till att man kan ta tillvara erfarenheter från fler huvudmän vid utvärderingar av verksamheten. Förbundet tillstyrker därför förslaget om en utökning av möjligheterna med betyg från årskurs 4, med undantag för det förslag som avser frågan om vem som har mandat att fatta beslut.

Beslut om införande av betyg från årskurs 4

När det gäller frågan om beslut om deltagande i försöksverksamheten är förbundet av annan uppfattning än det som föreslås i promemorian. Enligt förslaget tillkommer beslutanderätten rektorn vid respektive skolenhet, med hänvisning till rektorns utpekade ansvar i skollagen och skolförordningen. Förbundet har viss förståelse för det resonemang som förs i promemorian när det gäller rektorns ansvar för det pedagogiska arbetet samt lärares och rektorns ansvar för bedömning och betygssättning utifrån författningarnas krav i dessa frågor. Förbundet anser dock att det finns starka skäl som talar för att beslutanderätten rimligen bör landa hos respektive huvudman.

Skolhuvudmannen har det yttersta ansvaret för skolans resultat, ett ansvar för uppföljning och utvärdering och för en likvärdig bedömning och betygssättning inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Att flytta beslut om betyg från huvudmannanivån till rektorn medför att styrkedjan inte hålls samman.

Huvudmannen ska styra, leda och stödja den pedagogiska verksamheten. För att det ska bli möjligt, för att huvudmannen ska kunna ta sitt ansvar, krävs också att ansvaret och de olika rollerna är tydliga och väl förankrade så att huvudmannen även kan agera i alla de frågor som man ansvarar för. Här är det viktigt med ett långsiktigt och systematiskt arbete i syfte att se till att verksamheten ges nödvändiga resurser, som organiseras och används på bästa sätt. När det gäller arbetet med att följa upp betyg och nationella provbetyg inom organisationen har huvudmannen ett ansvar för att vid behov sätta in insatser som skapar förutsättningar för mer rättvisande och likvärdiga betyg, både inom och mellan skolor. Det är därför viktigt och högst rimligt att den som ytterst ansvarar för skolans måluppfyllelse och resultat även har beslutsrätten i en så viktig fråga som huruvida betyg ska ges från årskurs 4 eller inte. Det gäller även frågan om utformningen av omdömen.

I detta sammanhang behöver man också beakta de olika undersökningar som genomförts vad gäller rektorsbyten och som visar att det på många skolor i landet är hög omsättning på rektorer. Täta rektorbyten medför konsekvenser för verksamheterna och kan orsaka ryckighet i den pedagogiska verksamheten. Det är i sådana situationer viktigt att huvudmännen upprätthåller en god styrning och ledning av verksamheten, för att skapa stabilitet och långsiktighet i skolans utveckling. Även sett i det ljuset är det mest lämpliga att beslutanderätten i betygsfrågan landar hos skolhuvudmannen och inte hos den enskilda rektorn.

För Friskolornas riksförbund

Ulla Hamilton
VD

Mariette Dennholt
Förbundsjurist